ROT og RUT gir nye hvite jobber

Forsiktige beregninger viser at 12.000, kanskje så mange som 35.000, nye arbeidstilfeller er blitt skapt i Sverige takket være et skattefratrekk for arbeid utført i private hus og hytter. For den som kjøper malertjenester kan fratrekket innebære at staten tar halve regningen.

Av Chera Westman/ifi.no, ifi.no

Når herr og fru Svensson leier inn en snekker for å bygge ut entréen på sommarstugan, en maler til å ta seg av malejobben og en «plattsättare» til å legge gulvflisene, betaler de bare halvparten av hva arbeidene egentlig skulle ha kostet. Resten av regningen tar staten hånd om. Det samme gjelder når de hyrer inn et firma for å ta seg av husvasken, plenklippingen og snømåkingen hjemme i villaen.

I Sverige ble det i juni 2007 innført en mulighet for private husstander for å trekke fra på skatten for kostnader for husholdningstjenester, slik som f.eks. husvask og vinduspuss, utført av profesjonelle firmaer og enkeltmannsforetak.

Fra desember 2008 er tiltaket utvidet til å omfatte også oppussing og tilbygg av hus og hytter. Fratrekket gjelder for arbeidskostnader - ikke materialer.

Felles Husfratrekk

Av de politiske motstanderne ble skattereduksjonen for husholdningstjenester nedsettende kalt

«pig-avdrag» (hushjelpfratrekk), og kritisert for å skape et klassesamfunn hvor personer med god råd får fattigere folk til å utføre lavstatusoppgaver i hjemmene sine. I dag er hushjelpen blitt døpt til RUT («eg. et akronym for Rengöring, Underhåll, Tvätt»), og fratrekket slått sammen med en skattereduksjon for reparasjoner, ombygginger og tilbygginger (ROT), til et felles Husfratrekk.

- I malerbransjen jubler vi. I praksis er et nytt marked blitt åpnet. I oktober 2008 sto objektmarkedet for 98 prosent av maleroppdragene, og privatmarkedet for resten. Svart arbeid dominerte privatmarkedet nesten fullstendig, men med ROT-fratrekket har interessen for hederlig håndverk økt enormt. På mindre enn ett år har andelen privatoppdrag gått opp fra nesten null til omtrent 15 prosent av medlemmenes virksomhet, sier Björn Hellman, daglig leder for bransje- og arbeidsgiverorganisasjonen Målaremästarna, i en pressekommentar.

Skaper hvite jobber

Hensikten fra den borgelige regjeringsalliansen har vært å skape nye arbeidstilfeller, og å gjøre det mindre attraktivt å kjøpe svarte tjenester. Til tross for at enorme beløp blir utbetalt hvert år, er tilskuddet samfunnsøkonomisk lønnsomt. Dette ifølge bransjeorganisasjonene Företagarna og Sveriges Byggindustrier, som hevder det kommer inn mer penger til statsfinansene i form av økte skatter, enn hva fratrekket koster i utbetalinger!

Per i dag betaler Skatteverket ut i overkant av 1 milliard svenske kroner i måneden i bare ROT-fratrekk. Disse tall viser at byggenæringen i Sverige omsetter for ca 30 milliarder, inkludert materialkostnader og den arbeidskostnad privatpersonene betaler. I statskassen gir dette inntekter på nærmere 17 milliarder fra mva fra arbeid og materialer, samt arbeidsgivaravgifter. Hver krone utbetalt i ROT-fratrekk, gir ifølge Sveriges Byggindustriers beregninger, en plusseffekt i statsfinansene på 1,40 kroner.

Estimeringer fra bransje- og arbeidsgiverorganisasjonen Sveriges Byggindustrier, basert på tall fra Skatteverket, sier at bare ROT-delen av Husfratrekket har skapt opp imot 7.850 hvite jobber i bare i Stor-stockholm i løpet av ett år.

Mange eiere - store fratrekk

Skattereduksjon gis for halvparten av arbeidskostnaden, inkludert mva., opp til en maksgrense på 50.000 kroner (SEK) per år og person. Alle deleiere kan trekke fra opp til maksbeløpet, under forutsetning av at de betaler skatt. Det innebærer f.eks. at barn som har inntekt de betaler skatt for, og som eier del i boligen, kan gjøre de samme fratrekkene. Det finnes ingen maksgrense for antall deleiere, og heller ikke noe krav om minste eierandel. Normalt vil dette innebære at et samboerpar som eier boligen felles, kan legge sammen beløpene og trekke av for inntil 100.000 kroner. I praksis trekker håndverkeren umiddelbart halvparten av arbeidskostnaden fra på fakturaen, og krever samtidig inn beløpet fra Skatteverket.

Utbetalingen til entreprenøren skjer normalt innen ti dager fra skjemaet er blitt registrert hos skatteetaten. Kontroller utføres av Skatteverket i etterkant, i forbindelse med selvangivelsen.

Johan Aspelin, forbundsjurist i bransjeorganisasjonen Golvbranschen, forteller at medlemsbedriftene er svært positive til Husfratrekket, og at utbetalingene fra Skatteverket går smidig.

- Vi hadde kunnet forvente byråkrati og tungvinn administrasjon, men utbetalingene fra Skatteverket er det minste problemet med Husfratrekket. Nå introduseres også en elektronisk modell som fjerner risikoen for feil ved utfyllingen av skjemaet og som vil føre til enda raskere utbetalinger.

Bedre kontrakter

- En annen positiv effekt er at kontraktene mellom kunder og håndverkeren er blitt vesentlig bedre. Skatteverket forlanger en god del opplysninger fra håndverkeren for å utbetale pengene, og det har gjort kontraktskrivingen bedre. Svart arbeid har også lenge vært et problem i bransjen, men er ikke i det hele tatt attraktivt på samme måte nå, sier han.

- Det er åpenbart at folk i Sverige har mye penger å renovere for, men om det er på grunn av et lavt rentenivå eller om det er takket være Husfratrekket, er vanskelig å si for sikkert. Husfratrekket er imidlertid en klart positiv faktor, det har gitt bedriftene en mulighet til å holde volumet oppe i den kraftige konjunkturnedgangen. Uten ROT-fratrekk hadde situasjonen i bransjen vært mye verre, avslutter han.

RUT-fratrekk:

Det kan gjøres RUT-fratrekk for:

. Vask av hus og klær, matlaging

. Stell av plen og hekk

. Snømåking

. Barnepass

. Omsorg og tilsyn i forbindelse med turer, bankbesøk, legebesøk osv.

Fratrekk innvilges ikke for:

. Service på maskiner og annet inventar.

ROT-fratrekk:

Dette kan gjøres ROT-fratrekk for:

. Ommaling, bytte av gulv-, tak- og veggmaterialer.

. El- og VVS-arbeider innendørs i såkalte «småhus», dvs. eneboliger, rekkehus og hytter m.m.

. Utvidelser og oppføring av garasjer og andre tilbygg som er sammenbygd med hovedbygget.

Fratrekk innvilges ikke for:

. Arbeid med å lage målbestilte skapfronter og dører, hvis arbeidet utføres i bedriftens produksjonslokaler, arkitektarbeid, nybygg.

. Arbeider utført i blokkleiligheter.